

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDÜS NÁNDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SANDOR

A községi választási paktum

Bukaresti lapok néhány nap óta intenzíven foglalkoznak a nagyváradai községi választási mozgalmakkal és különösen kiemelik azt az akciót, mely a román és magyar társadalom több jelentékeny tagja között megindult arra nézve, hogy esetleg a két nemzet exponensei közös jelölő listát állítsanak össze és így együttesen menjenek a harcba. Az Adeverul arról emlékezik meg, hogy egy ilyen meg nem egyezés esetén legalább is hat választási csoport fog megjelenni az urnáknál, még pedig: liberális, nemzeti párti, averescanus, parasztpárti, magyar és munkáspárti. A bukaresti sajtó tehát egy választási kaosztnak a képét vetíti elő, amely kétségkívül be is fog következni, ha a különböző frakciók deüresborura jelölő listákat fognak benyújtani, ami annál is inkább lehetséges, mert a választási törvény szerint ötven választópolgárnak joga van arra, hogy jelöltlistát állítsanak össze. A lapok azonban teljesen téves információkkal dolgoznak és ferde világításba helyezik azt a mozgalmat, amely egy pártok, nemzetek és osztályok feletti kooperációra törekszik. Éppen ezért szükségesnek tartjuk, hogy nagy vonásokban ismertessük ezt az akciót, amely ezidőszáig még egyáltalában nem bontakozott ki, de irányelveiben meglehetősen éles kontúrokban már kialakulóban van.

A mozgalom bázisa az, hogy Nagyváradon a nemromán szavazók túlnyomó többséget tesznek ki és így ők döntenek el tulajdonképpen, hogy ki legyen tagja az új törvény alapján összeülő városi tanácsnak. Felmerült azonban az az eszme, amiről a „Nagyvárad” már több ízben megemlékezett, hogy a többségben levő nemromán választók módot nyújtsanak arra, hogy a román társadalomnak értékes és súlyos tényezői szintén helyet foglaljanak ama 24 tanácstag sorában, akiket a 40 tagú városi tanácsba a város közönsége választ be. Erre nézve bizalmas eszmecsereik folytak le, amelynek során kölcsönösen kidomborodott a jószándék, hogy erre a kollaborációra a megfelelő platformot megtalálni iparkodjanak. A megbeszélések eredményeképpen a következő szituáció körvonala bontakoznak ki:

A felvetett probléma három részre tagozódik:

1. A nemromán társadalom elsősorban a maga kebelében tisztázza azt a kérdést, vajon elvileg hajlandó-e a rendelkezésre álló 24 tanácstagsági helyből bizonyos számú pozíciót a román társadalom rendelkezésére bocsájtani és ezzel karöltve hajlandó-e lemondani arról a kiltátsárról, hogy mind a 24 tagságot kizárólag nemromán férfiak számára igyekezzenek a választások

során biztosítani. Ha a nemromán társadalom valamennyi rétege fajra, vallásra és osztályra való különbség nélkül szorosan összefog, felismeri közös érdekeit és minden nyomással és irányzattal szemben zárt sorokban kész a maga exponenseit behozni a városházára, nem kétséges, hogy az egész vonalon sikert arat a választás folyamán. A biztos többségről mondana le tehát a város nemromán közönsége a városi tanácsban, ha a 24 tagsági helyből bizonyos számot a nemromán társadalomnak engedne át. Meg is volna minden remény arra, hogy egy okosan előkészített és alaposan megszervezett választási kampány során a nemromán társadalom minden rétegét egy táborba lehet süríteni és egy olyan jelöltlistát mellélt felvonultatni, amelyben valamennyi érdekelt és irányzat kellőképpen képviseltet nyer. Arról van szó tehát, vajjon a nemromán társadalom késznek nyilatkozik-e elvileg, hogy a városi tanácsban megszerezhető biztos többségről lemondjon annak a kedvéért, hogy a román társadalomból olyan férfiakat hozzon be, akiknek a községi politikában való tevékenysége a város fejlődésére és boldogulására föltétlenül hasznos legyen. Amennyiben a nemromán társadalomnak azok a tényezői, akik ezt a kérdést kezükbe vették abban a feltétlen hitben, hogy eljárásuk az egész közönség bizalmával találkozhat, úgy fogják találni, hogy már elvileg sem mennek bele abba, hogy a 24 tagsági helyről bármint átengedjenek, mert kötelességük mindent megkísérelni, hogy a városházán többségbe jussanak és feltétlenül döntő szerepet kapjanak: akkor a további eszmecsere és tárgyalás feleslegessé válik és mindenki a maga útján fog a választási harcba belebocsátkozni.

2. Ha azonban a kooperációra nézve hajlandóság nyilatkozik meg és ha a magyar (vagy ha ez az elnevezés jobban tetszik: a magyar és zsidó) társadalom bizonyos számú tagsági helyről lemondani kész, ebben az esetben a nemromán társadalom meg fogja szerkeszteni azokat a tárgyi feltételeket, amelyek alapján a választáson a román jelöltekkel együtt akarja felvenni a küzdelmet. Rendszeres programot terjeszt a jövőre nézve a román társadalom elé, mondván: ezeket óhajtjuk a városházán megvalósítani, ezekért akarunk küzdeni és ezeknek a feltételeknek az elfogadása és ezeknek a kívánásoknak a támogatása esetén vagyunk készek a közöslisztával való választásra. Természetesen ez a program extrémításokba nem fog bocsátkozni, hanem a helyzet és a lehetőség józan mérlegelése alapján fogja megszabni azokat az irányelveket, amiket a kisebbségi társadalom nyelvi, személyi, tisztviselői, kulturális, pénzügyi és városgazdasági téren maga elé tűz és működésében feltétlenül követni óhajt. Olyan programponokat, amelyek egy letompított, okos és jogszerű kisebbségi politikával ellenkeznek, ez a platform kétségkívül nem fog magában foglalni, de viszont biztosítani igyekszik a város magyar nyelvű lakosa számára mindazokat a nyelvi és gazdasági

jogokat, amelyek egy korrekt és helyes kisebbségi cenzura és becsületes önkormányzat mellett megilletik. A városi kisebbségi társadalmat már a román közönséggel való megegyezés reménye is arra fogja ösztökélni, hogy egy lehetőleg minden irányban kiterjedő, a városi politika minden fázisába behatoló, minden kérdést felöllelő komoly és magvas programot állítsanak össze. *Jelvezhetjük, hogy ennek az előmunkálatain már dolgoznak és meggyőződésünk szerint ez lesz a román impérium óta az első nagyobbvonalú tervezet egy produktív várospolitikai tevékenység számára.*

3. Ezt a platformot a város nemromán társadalmának szervezői és a választási mozgalom előkészítői ugyanazok elé a román férfiak elé fogják terjeszteni, akikkel már eddig is a megbeszélések folytak. Ha ők ezt az alapot akceptálják és készek nyilatkoznak arra, hogy a megalakulandó városi tanácsban a program megvalósítására töreksszenek és adott esetekben ezeknek a szellemében fognak funkcionálni, akkor állanak elő a személyi kérdések: kik lesznek azok a román urak, akik a közös listán szerepelni fognak és hány hely az a maximum, amit a nemromán társadalom a 24 tagságból átengedhet. Természetesen a nemromán társadalomtól távol áll, hogy ő jelölje ki azokat a román urakat, akik a közös listán felveendőek lennének, de viszont fenntartja magának a jogot, hogy nyilatkozzék arra vonatkozólag, vajon elfogadjá-e a román részről történt jelöléseket, mert hiszen itt első sorban a *bizalom* kérdése tolu előtérbe, utólag a megállapodások, a programponok betartásának szankciója nincs. Az átengedésre váró helyek számának meghatározása is természetesen döntő jelentőségű, mert például olyan eshetőségről, amit egyik román lap tudósításában olvastunk, hogy a közös listán fele román, fele magyar jelölt lenne, szó eddig nem volt, de nem is lehet, ilyen kívánsággal eddig a románok sem léptek fel, mert ezt az igényt a nemromán társadalom abszolút nem honorálhatná. Hiszen a nemromán társadalom egy posszibilis lista esetén (román jelöltek nélkül) a legrosszabb esetben is számíthat arra, hogy az összes leadott szavazatok felét plusz egyet megkapja a választáson és így minden paktum nélkül is a 24 tagság hetven százalékára, amit erre az esetre a törvény előír, biztosan az övé. Miféle illogikus paktum volna tehát az, amely már jóelőre a tagsági helyek 50 százalékát adná fel.

Ez a sokat emlegetett és a különféle cikkekből tévesen beállított és kommentált tárgyalások és eszmecsereik mai állása. Minden egyéb csak találgatás, amely a valószínűságot nem fedi. Értesülésünk szerint a kisebbségi társadalom községpolitikai programja körülbelül két hét, legkésőbb három hét múlva készen van.

**Irakozzon be
a Hegedüs kölcsönkönyvtárba**

Felakasztotta magát egy nagyvárad közrendőr

Megoldatlan problémák a rendőrlégénység életéből.

Vasárnap reggel rézgombjaikat és bakancsukat pucolták a rendőrök, amikor egy társuk megrémülve jelentette, hogy egy fegyelmi ügyből kifolyólag négy napi fogságra ítélte társuk, Bugariu János a cella vasrácsára felakasztotta magát. A hír nagy riadalmat keltett a városnapra készülő rendőrök között, értesítették dr. Ertler tisztiorvost, aki azonban már csak a beállott halált konstataulta.

Miért lett öngyilkos a fiatal rendőr?

Bugariu János a legeszebb, legszebb idebbi tagja volt a nagyvárad állambiztonsági rendőrség legénységének. Felebevalóitól és így elsőben, Morár inspektortól csak a legjobbakat hallottuk róla. Kötelességét mindig híven teljesítette, míg nem egyre jobban elhatalmasodott rajta egy leküzdhetetlen szenvedély: a szerelem.

Minden baj a szerelem miatt szakadt rá a szegény rendőrré, aki naphosszat ott állt őrséget a Banca Nationala palotájánál és vigyázott a kincseire. Neki egyetlen kincse a szeretője volt, egy villogó szemű román leány, akivel vasárnap délutánként sétált a mindenkinél egy fejjel magasabb rendőr. A szerelem erősebb volt a vasszolgálatnál is, ami Bugariu, a rendőrt szoritotta. Elhagyta családját, feleségétől válni akart, hogy hitvesével tegye azt a lányt, akit mindenkinél jobban szeretett. A szerelem vérpis rozsái azonban elképzelhetetlen sok töviset is hordanak és — a jelek szerint — egy ilyen tövis sebezte halálra Bugariu rendőrt... Az öngyilkosság okaira nem derült azonban pozitív világosság. Egy bizonyos, hogy a feldúlt családi élet mellett a vasszolgálat kergette a halálra Bugariu, amit nem bírt megszokni az egyszerű ember.

Bugariu pár nappal ezelőtt négy napi orvosi szabadságot kapott, amelyet a rendőrség a kaszányában kellett volna eltölteni az orvosi utasítás alapján. Bugariu a tüdőcsucsushurut jelei mutatkoztak. A szerelmes rendőr azonban elsőközt szeretőjéhez és ott töltötte az orvos által kiutalt négy napot. Ezért büntetésből bezárták a rendőrt szombat délután, amikor önként visszajött a rendőrségre.

Estig nyugodtan aludt, éjszaka pedig ingéből és alsónadrágjából készített kötéltre felakasztotta magát.

Reggel találták meg holtan. Levelet nem hagyott hátra és így az öngyilkosság valódi okát nem lehet tudni. Bajtársai is csak találgatnak.

Bugariu rendőr öngyilkossága alkalom ad arra, hogy egy szomorú ügyre felhívjuk. Catana prefektust helyettesítő Bunesco rendőrigazgatót és Morár inspektort, a rendőrlégénység parancsnokát.

Az elmúlt hetekben több rendőrt letartóztattak, mert vigyázatlanságukból megszöktek a gondjaikra bízott foglyok. A rendőroket letartóztatták és folyik ellenük az eljárás a törvény parancsa szerint. Az első pillanatban talán külön ügynök látszik az itt következő szomorú tény: egy nő rendőrnél 1500 lei havi, egy nőtlén rendőrnél 1200 lei havifizetése van. Ezért az összegért, amelyből egy primitív életű rendőr sem tudhat megélni, fáradságos és felelősségteljes szolgálatot teljesítenek. Ha egy rendőr le akar mondani, annak az időnek lejártá előtt, amelyre szerződött, azon a címen, hogy megtagadja a szolgálatot, letartóztatják. Aból a pénzből viszont, amit szolgálatáért kap, nem tudhat megélni, elégedetlenkedik és halálisan kinlódik az alatt a fegyverem alatt, amit a rendőrség szolgálati szabályzata rákényszerít. Elégedetlen emberek kétszeres sulyal érzik a fegyelmet,

miért nem helyezik a rendőrlégénységet olyan anyagi viszonyokba, hogy rendesen meg tudjanak élni.

Ugyanez áll a tisztikarra is, akiket szintén nem fizetnek úgy, hogy megélhessenek a fizetésükből.

Tudjuk, hogy nem a nagyvárad rendőrség vezetőin mulik az, hogy a rendőrlégénység fizetését nem emelik olyan fokig, hogy emberien meg tudjanak élni. De azt is tudjuk, sok minden másképp lenne a rendőrségen, ha nem kellené a fizetésen kívül még annyiszor harcba szállni a kenyérért, amelyből nagyon keveset juttat azoknak az állam, akik a rendre, a polgárok testiépességére és vagyonára vigyáznak. Akik télen, nyáron, esőben, melegben és fagyvacogató hidegben állnak és őrködnek. Némelyik ember tűr és nélkülöz, megért dolgokat, dacára annak, hogy visszasságát ő érzi, de a másik emberi természet önmaga ellen fordítja a fegyvert, vagy legalább is úgy teljesíti szolgálatát, ahogy megfizetik érte, az, akiért van: az államért.

Gondolkozni kell ezen, mert sehol sem olyan súlyos az állami tisztviselők helyzete, mint nálunk és sok minden másképp lehetne, ha annak a közrendőrnél nem az jár az eszébe, mikor nyugtát áll, hogy feleségének, kisfiának kint van a lába a cipőből...

(b. gy.)

A kávéházi nívó

„Nagyvárad város nívóját a kávéházak reprezentálják.”

Ezt a megállapítást mellékes milyen alkalommal, de precizitás kedvéért jegyezzük fel, hogy a városi tanács előtt akkor hangoztatta, a várad kávék vezérszónoka amikor a vendéglői és kávéházi árak maximálása ügyében deputációztak a Körszparti büszke palotában. S a város házcsónkatornya nem bukfeneczett bele a Körszbe a sérelemtől, ami azért érte, hogy az ő reprezentánsaként a sátorponyvas Royalt, a művészi hajlamu Ulpiát s a többi hasonló profán cafeneuát nevezte meg egy öntudatos kommerszvezér. A polgármester és a főjegyző visszautastották ugyan a kávéselegátus egyéb vá-

daskodásait, de szintén nem hördültek fel arra a végeredményében mégis csak tul-tengő önértetre, hogy: Nagyvárad város nívóját a kávéházak adják meg.

Árva Nagyvárad, védtelen Körszpartom! Amikor ezt a hirt vettem nívóról, elgondolkoztam rajta, mi lett volna, ha ilyen leértékeléssel mondjuk tizenöt évvel ezelőtti inzultált volna valaki.

Várad Zsigmond valamelyik nívójelelő kávéház teraszán, térdeit a kávéházi pléddel, talán nem is szolt volna, csak a száját biggyesztette volna el. De Dutka Ákos lábait rázva már belekezdett volna egy hosszú összehasonlításba Nagyvárad és a többi vidéki város színvonalaközti. És látom a többi következményeket: Sas Ede tárcát ír Flott jelzéssel, epés, kellemetlent és Palotay, az akkori Schwartz Béla ijedten eresztí le három fillérrel a délutáni feketét. Úgyvédek, orvosok, hírlapírók, szabadkőművesek és klerikálisok a maguk szempontjából okvetlenül kikérik maguknak az önhittséget és a városi tanácsban is rácsap az asztalra valaki, hogy hátrább az agarakkal, egy fejlődő, modern szellemi életű munkás várost semmilyen törökkávé és semmilyen cigányzene nevében nem lehet azzal kompromittálni, hogy az ő nívóját a kávéházak képviselik.

Lehet, hogy ez az okvetlenül bekövetkező koncentrikus felzudulás hasonlóan könnyelmű kijelentések nyomán egy kis-sé naív, de mindenesetre igazságos lett volna.

Mondom, végig gondolom a kijelentés következményeit tizenöt évvel ezelőtre visszavetítetten. És keresem az okát, miért nem háborodnak fel a mondottakon ma a Nagyváradon? Miért nem kap szerkesztőségünk tucat számra tiltakozó leveleket, névvel ellátottakat és névtelencet, úgy mint akkor szoktunk kapni esőtől, ha színházi, tisztviselői, vagy adóügyekkel foglalkozunk?

Töprengök ezen a kemény dión és közben rémülten veszem észre, hogy magam is csak kíváncsi vagyok a felháborodás elmaradásának az okaira, de ugyanakkor magam sem vagyok felháborodva. Itt két alternatíváról lehet szó. Vagy az idegeink teherviselő képessége fejlődött örömdetesen, vagy: — a kávék vezére, nem is mondott nagy abszurdumot.

Szeretném, ha kételyeimre valaki okosan, gyorsan megfelelné.

(—)

* Kalapátformálások legszebben készülnek Moskovits Etelkánál.

Dorian Terrasse és Dorian filmszínház

9 órákor

6 órákor

Ma, kedden szenzációs keltős műsor

fi megtért bűnös

Dorian film!

Dráma 6 felvonásban

A főszerepben: Jack Holt

Dorian film!

Ifjabb SHERLOCK HOLMES

Kacagtató burlesk 6 felv. A főszerepben Malek (Buster Keaton)

Rendes helyárak!

„VIHARMADÁR” Jön: Jön:

a film, melyet mindenki izgalommal vár

Fegyelmi két jegyző ellen

Mi nem csodálkozunk azon, ami a vármegyeházának állandó gondot ad: a jegyzők elleni fegyelmi feljelentések zöme. Ezt előre lehetett volna látni. Teljesen képtelenség, hogy annyi kipróbált, hivatalos lépcsőket megjárta, a szolgálati diszciplinán fegyelmezett idegzett jegyző elbocsájtása után, megfelelő jegyzői kart tudjanak az egész vonalon beállítani. Pedig a jegyző a közigazgatás legfontosabb szerve, olyan, mint a transzmisszió szíj a gépeken: ha rossz, megáll a lépezet. A jegyzőn át jut el a törvényozás akarata a nép közé. És hiába, a törvény, ha a jegyző rosszul hajtja végre, egy nem is akarják, vagy nem tudja jól megrehajtani.

Számosan ezek a polgárok megszédülnek, némelyiket hatalmi ügy fog el és szenvedéssé teszi a nép letét, másikat a gyorsgazdagodás vágya épí meg, harmadik politikai barátaiban izva tér el a megengedett utról: de az eredmény egy és ugyanaz: a közigazgatás kompromittálása a nép előtt, amelyet az igazságtalanul vett taxákkal s más önkényes megadóztatással sujtanak.

a vármegye fegyelmit intéző jegyzői kara túl van halmozva fegyelmi ügyekkel. Vizsgálat vizsgálatot ér. Üzenkesztőségünkben a panaszosok közből naponta és nem győzzük felvilágosztatással: forduljanak az alispánhoz, aki, meggyőződésünk szerint, szintén torkig van már a tapasztalatokkal.

Egyetlen segítség van: kisciejtezní a jegyzői karból mindazokat, akik nem oda valók, akik nem tudják megtartani állásuk méltóságát, akik nem keresik s nem kapják meg a békés megértés hangját közönségükkel, akik fejős tehénnek nézik a megye tulterhelt adózó polgárságát, akiknek gőzöl a fejük a hatalomtól. Van az új jegyzők között igen sok tisztességes férfiú, akikkel a községek nagyon megvannak elégedve, munkások, szorgalmasok és nem hajszolják a jövedelmet. A cél az legyen, hogy minden jegyző hozzájuk legyen hasonló.

A fegyelmi feljelentések közül kettőt említünk fel, amelyek az utóbbi napokban foglalkoztatták a vármegyét.

A szentjobbi

jegyző, Ardelean Illés ellen feljelentés érkezett, hogy az adókat saját hasznára fordította. De nemcsak az adókat, hanem általában a község bevételeit Csáky szalmájának tekintette. Valóságos botrányok keletkeztek a szerencsétlen ember körül, aki az utolsó percben, amikor Pop szolgabíró a vizsgálatot tartotta, egy őszinte vallomás után beadta lemondását. Pop szolgabíró kemény kézzel nézett szét a jegyzői irodán. A jegyző a kár egy részét megtérítette, másik részére egyelőre 8, most pedig 15 napi haladékat kapott. A megye futni engedte ezek után. Nincs is értelme a retorzióknak, ha minden kár megtérül. De szerencsétlenné tette a jegyző a falu pénztárosát: Fodor Bálint kisgazdát, aki a jegyző ur kérésének engedve, a boradókából nagy összegeket adott neki kölcsön. A jegyző pedig, aki azokat az adókat is elköltogette, amiket hozzá fizettek be, nem tudja megtéríteni a pénztáros kárát. Az egyszerű falusi ember mit tehetne mást, elkótyavetyéli birtokát, most már a házat doboltatja, hogy befizethesse a jegyző ur által elköltozt pénzeknek azt a részét, amiket ő adott át

kölcsönképpen. Mikor pedig látta, hogy omlik feje fölött a ház, beszaladt dr. Bock Alfréd ügyvédhez, aki aztán nevében megtette a feljelentést.

Ime okulásul szolgál ez az eset is a községi pénztárnokoknak a mai jegyző generációval szemben való elővigyázatosságra. Fodor Bálint, a jómódú gazda, a falu bizalmi embere a tönk szélére jutott, ügyvédei már csak annyit segíthettek, hogy őt megvédtek a fenyegető börtöntől a károk kifizetése által.

Ha méreteiben nem is akkora, de jelentős vádakat tartalmaz a

pelbárthidai

jegyző: Crainik György ellen. Fetu Stefan gör. kel. lelkész és a falu számos lakosa által benyújtott feljelentés. A számos apró pont közül kiemelendő az, (ami nem csak egy falu panasz) hogy hivatalos igazolványokért meg nem engedett díjakat szedett be. A határszélén a jegeltetési jogért a vámosoknak igazolványokat kell benyújtani és bizonyos taxákat kell lefizetni. Az igazolványokért, míg más községben 20—24 leit szednek a jegyzők, Crainik 48 leit szedett. A legmagasabb díjazás mellett sem szedhetett volna ennyit. Pánszkodnak a hadiözegek is, hogy járanak

dóságaikból 10—15—20 leiket levont. A lakosokról az adózás végett rossz információkat adott. Így Hízler Illés ottani kereskedőnek 8000 leiről az adótárgyaláson 4103 leire szállították le az adóját, mert beigazolta a jegyző tévedését.

Jellemző, hogy a jegyző, mikor értesült, hogy ellene feljelentés készült, aláírást gyűjtöttek, két csendőrt küldött Heizler lakására éjjel 11 órakor, akik láncot csörgetve, fenyegetőzve követelték a „papírt”. Persze a szegény csendőrök nem igen tudták magok sem, hogy milyen papírra van szükségük és csak akkor hagytak fel a követeléssel, mikor Heizler azt mondta, menjenek Fetu leléshez, ott van a „papír”.

A jegyző ellen a vizsgálatot bevezették, a vádak egyrésze már igazolást nyert. Vannak vádak, amiket a felek állítanak, a jegyző pedig tagad. Így Sajtos György azt állítja, hogy a jegyző tőle 1500 leit vett azért, hogy a fogadott leányát nem küldi át Magyarországra. A jegyző tagadja az egész ügyet.

A nép nyög az adó, a nehéz időjárás gondjai alatt és végül harcolnia kell jegyzőjével is, aki pedig épen a lakosság védelmére, támogatására volna hivatva.

Az angol ipar versenyképességét fenyegeti a bányászsztrájk

Az Anglián kívül álló nemzetekre meglepésszerűen jött a hír, hogy július végén olyan nagyarányú sztrájk fenyeget, amintőre még nem volt példa, nemcsak Angliában, hanem az egész világon sem. Mert a szénbányamunkásokkal a vasúti munkások, a szállítómunkások és a mérnökök szolidaritást vállaltak és ez a négyes szövetség meg fogja bénítani Angliának nemcsak gazdasági, hanem szociális életét is.

Tavaly, a Macdonald kormány idején, igen nagyarányú szénbányász sztrájk volt és a miniszterelnök a maga nagytekintélyével és befolyásával elérte azt, hogy a szénbányatulajdonosok teljesítették munkásaik követelését, de csak azzal, a kikötéssel, hogy ez az 1924. évi megállapodás 1925. július 31-én lejár és időközben új megállapodások létesítése végett tárgyalásokat kell kezdeni a szénbányamunkások nemzeti szövetsége és a szénbányatulajdonosok között. Az 1924-iki megállapodás után ötszáz tárnában voltak kénytelenek a tulajdonosok beszüntetni a munkát, mert a munkabérek és az adók magasabbak voltak, mint amennyi jövedelmük a bányatulajdonosoknak egyáltalán volt.

Az angol szén a legfontosabb két piacáról, az olaszról és a franciáról ugyancsak teljesen kiszorult. Az olasz lira esése folytán az angol szén Olaszországban ma hatszor annyiba kerül, mint amennyibe a háború előtt, sőt még közvetlenül a háború után is került és az olaszok angol szén helyett francia, német és westfáliai szenet, sőt a legújabb statisztika szerint lengyel és csehszlovák szenet importálnak. Franciaországgal szemben még rosszabb az angol szénnek a helyzete. A francia frank árfolyama annyira esett, hogy ma körülbelül száz frankot ér egy angol font. Ilyen ár mellett nem lehet Angliából szenet Franciaországba hozni. És az angol szén drágasága folytán Franciaországban ma azokat a bányákat is ismét művelés alá vették, amelyeknek művelését abbahagyták abban az időben, amikor az angol szén olcsó volt és amidőn nem fizetődött ki a francia bányatulajdonosoknak, hogy felvegyék a versenyt az olcsó angol szénnel. A Daily Telegraph párisi tudósítója néhány nappal ezelőtti hosszú tudósítást írt lapjába arról, hogy a francia szénbányák és a

francia acél- és vasgyárak teljes munkában vannak és hogy a francia szénbányamunkások között és a francia vasipari munkások között ugyancsak nincs is munkanélküli. „Végigjártam — írja — Páris környékén az összes nagy szénraktárakat és azt láttam, hogy mindenütt csak belga, saarvidéki és francia szén van, sőt westfáliai szenet is meglepő tömegben találtam, angol szenet azonban egyáltalában nem. Ezt annál szomorúbban kell az angol néppel tudatnom, mert a háború előtt ugyanezekben a szénraktárakban csakis angol szenet találtam.”

Az angol kormány a legnagyobb aggodalommal látja a készülő sztrájkot, amelynek szükségképpen az lenne az eredménye, hogy a széntermelés ismét megdrágulna, ezzel a többi ipar termelési költsége is növekednének és az angol ipar ismét vereséget szenvedne a nemzetközi versenyben. A szénbányatulajdonosok tudatják a munkásokkal, hogy az 1924. évi megállapodást július harmadegyedikén túl nem hajlandók fenntartani és a szén olcsóbbá tétele s az angol szénbányák olcsóbb termelése érdekében egyrészt leszállítják a munkabéreket, másrészt egy órával a munkaidőt meghosszabbítják. Ezen az alapon hajlandók megindítani a tárgyalásokat és keresni a módot, közösen a munkásokkal, hogy az órabérek leszállításában megegyezzenek; viszont azonban ragaszkodnak ahhoz, hogy a munkások többet termeljenek, mert a többtermelés is csökkenti a termelési költségeket.

A munkások ebbe nem hajlandók belemenni. Ragaszkodnak ahhoz a köve-

0	Atlantic és Apolló mozgók	0
0	6 és 9 órákor	0
0	Ma, kedden utóljára	0
0	A párisi rongyszedő	0
0	Kolin legparádásabb szerepe	0
0	6 felvonásban.	0
0	Ezt megelőzi: Egy kitünő amerikai burleszk.	0
0	Holnap, szerdán először!	0
0	Sybill férje	0
0	LYA MARA egyik legszebb filmje.	0

Jól alszik a kicsi éjjel, ha ápolják Höfer krémmel

telésükhöz, hogy a mostani munkaidő is maradjon meg, a fizetés is a mai drágaság arányában felemeltesék és abban az esetben, ha a szénbányatulajdonosok ezt a követeléseket nem teljesítik, sztrájkba lépnek, tekintet nélkül arra, hogy ennek az angol iparra, vagy magára Angliára nézve minő következményei lehetnek.

A bányatulajdonosok azt mondják, hogy a mai munkabérek és a mai munkafeltételek mellett ráfizetnek az üzemre és inkább beszüntetik a bányákat és inkább kiteszik Angliát egy súlyos ipari válságnak és ezzel egy súlyos szociális válságnak, semhogy a munkások követelését akceptálják és 1924-iki munkabéreket alapul véve a drágaság indexszám szerint automatikusan emeljék a béreket. Viszont a szénbányászok azt mondják, hogy a szénbányások sohasem tudtak semmit sem elérni más eszközökkel, mint sztrájkokkal. Ez a tudat fűti őket; ez az oka annak, hogy nem is remélik, hogy békés eszközökkel valamit elérni tudjanak.

A ligetet megint elöntötte a víz

A hegyvidéken mostanában nagy felhőszakadások dúzzasztják fel a kis patakokat és árkokat s legutóbb a városligeten a Mélyárokban lezuhanó víztömeg vitte el a fahidat, amelyen nemcsak a Körösoldali közlekedése bonyolódik le, hanem ezen az úton jönnek be Fugyivásárhely és Fugyi vásáros lakosai gyalog és szekeren.

Az elhordott hid helyreállítását rábízták egy ácsra, aki úgy okoskodott, hogy ha a víz kiöblött a elvitte a hidat, akkor a hidat magához kell építeni, készített is egy magas hidat, ahhoz az utat fel kellett löteni. Miután pedig kaviccsal töltötték fel a hidhoz felvezető utat, ma ott minden nehéz fogat beleragad a kavicsba s csak nagy munkával tud keresztülmenni a hidon.

Vasárnap újabb felhőszakadás töltötte meg az árkok s újból elöntötte a liget. Egyszeri megtekintésre rájön mindenki arra, hogy a most már megismert kiöntés és forgalmi zavar onnan ered, hogy a fahidat már 15 év óta nem takarították ki s a patakban a kavics és agyag felhalmozott s minden kis áradás elönti a ligetet, mert a víz nem fér a magasban fekvő árokban. Ehez tehát több kell, mint a hid magasságára helyezés, legalább is egy méter mélyre kell kiásni a levezető árkok. Meg kell tehát egy mérnöknek tekinteni a helyzetet s nem szabad úgy kezelni ezt a kérdést, mintha senkinek semmi köze se volna ahhoz, hogy a ligeten egyik hétről a másikra sátrengerben kell tapkosolni a iskolás gyerekeknek s a nyaralóknak.

Magyar atléták világrekordja a bécsi nemzetközi versenyen

Szombaton kezdődött Bécsben az a szenzációs nemzetközi atlétikai viadal, amelyen öt rivális nemzet atlétái mérték össze erejüket. A szenzációs verseny öt magyar győzelmet eredményezett, ezek közül az egyik világrekord. A magyar futók évéd stíftáblán elért világrekordja, amelyet Gerő, Rózsahegy, Juhász és Gerő II. futott (100, 200, 300, 400 méteren) 1 perc 57.2 másodperc alatt.

Barsi megnyerte a gerelyvetést 5882 cm.-es dobásával.

A százméteres síkfutás döntőjében első Büchner, német, 107 mp., 1000 méteren győztes Peyer, német, 488 mp.

Gatfutasban győztes Trossbach, német, 15 mp. (német rekord).

Magasugrás, győztes Gáspár 186 cm.

Távolugrás, győztes Somlai 707.

4x400 m. staféta, győztes Ausztria Magyarország között Magyarország 434 mp.

Súlydobás: I. Ambrozi, Jugoszlávia, 1374 cm. II. Bedő, magyar, 1364. III. Darányi, magyar, 1361.

Végző eredményben a németek győztek 69 ponttal a magyarok 65 pontjával.

Selyem ruha és ingzetírek a legszebb kivitelben, HAJNAL és RÓZSA vászon és női divatruházában

Titokzatos körülmények között halva találta egy kolozsvári kereskedőt

Gyilkosság vagy öngyilkosság?

Kolozsvárról jelentik: Szombaton éjszaka különös körülmények között meghalt Nussbaum Mór, egy tövisi bank és a VI. hadtest bevásárlója. Szombat este Nussbaum Mór egyedül vacsorázott a sétatéri kioskban, majd később tíz-tizenkét tagból álló társaság ült asztalához, akiket Nussbaum régebből ismert. A fiatal emberek vígan poharaztak és mulattak cigányzene mellett egész 1 óráig, amikor Nussbaum dr. Boieriu Olimp kolozsvári szigorló orvos társaságában az étterem félreeső helyisége felé indult. Alig hogy eltávoloztak, a félreeső helyről revolverlövés hangja hallatszott. A társaság és az étterem közönsége felzavarva a dörrenéstől, kifelé tödült, hogy megtudja, honnan jött a lövés, amikor megjelent dr. Boieriu feldúlt arccal s a következőket mondta:

— Nussbaum szíven lőtte magát. Azonnal meghalt!

Nemsokára előkerültek a rendőrség emberei, akik a félreeső helyiség piszkos kövezetén vértoccsában megtalálták Nussbaum holttestét.

Senkisé nem tudta az első pillanatban, hogy Nussbaum valóban öngyilkosságot követett-e el, vagy valaki meggyilkolta. Az izgalom akkor hágott tetőpontra, amikor egy rendőrtisztviselő

egy Browningot talált az ablak magas párkányán.

Nem lehetett kétséges egy pillanatig sem, hogy az öngyilkos, miután szíven lőtte magát, nem tudhatta a magas párkányra elhelyezni a revolvert. A gyilkosság gyanúja ezzel dr. Boieriu irányult, akit a rendőrtisztviselő azonnal őrizetbe is vett. Az étterem tulajdonosának az öccse: Meheleau Vasile fontos és Boieriu doktorra terhelő vallomást tett. Elmondta ugyanis a rendőrtisztviselőnek, hogy látta, amikor a két vendég a félreeső helyre érkezett,

látta a doktor kezében a pisztolyt és úgy remélt, hogy valami nehéz tárgyat szorított Nussbaum mellének. Pár pillant mulva hallatszott a dörrenés.

Dr. Boieriu Oszkár úgy vallott a rendőrségnek, hogy Nussbaum egy pillanatig előrántotta revolverét és szívenlőtte magát, még mielőtt ezt megakadályozhatta volna. Orvosi kötelességből Nussbaum pulzusát hoz kapott, de mikor észrevette, hogy Nussbaum halott, kicsavarta kezéből a revolvert és elhelyezte az ablakpárkányra.

A rendőrség még több tanút hallgatott ki, de ezeknek a vallomásából sem derült világosság az esetre. Nussbaum zsebében egy újságpapír szélire felírt feljegyzések talált a rendőrség, amelyből azt állapíthatták meg, hogy a bevásárlónak kétszáz leucvenczer lei tartozása van különböző bankoknál.

Dr. Klein Miksa, a Zsidó Nemzetiségi Szövetség elnöke délelőtt megjelent a rendőrségen és érdeklődött az ügy felől. Előzőleg a rendőrség kihallgatta Nussbaum rokonait, akik a halottonál talált kézírásos feljegyzetekben Nussbaum írását ismerték fel.

Nussbaum rokonai vallomása alapján dr. Klein Miksa

kérte dr. Boieriu szabadlábra helyezését, mivel a jelek szerint öngyilkosság esete látszik fennforogni.

A vizsgálóbíró tegnap délután kezdte meg a kihallgatásokat ebben az ügyben. Meheleau Vasile a vizsgálóbíró előtt megismételte súlyosan terhelő vallomását, mire a vizsgálóbíró elrendelte Boieriu d. előzetes letartóztatását. Dr. Boieriu kihallgatására még nem került a sor.

Hogyan szűnt meg a váradai pincérsztrájk?

A nagyváradai kávéosok és a pincérek közti hehek óta dúló bérhárc véget ért s a sztrájkoló pincérek szombaton újból megkezdtek a munkát. Bár a megegyezést a két szindikátus vezetősége annak rendje és módja szerint kötötte meg, a pincérek a megállapított időben nem álltak munkába. Szombat reggel ugyanis az alkalmazott pincérek nagyobb káldottsága kereste föl a kávéosokat és közölte velük, hogy

a megegyezést csak abban az esetben hajlandók respektálni, ha kivétel nélkül minden régi alkalmazottat visszavesznek.

Az ükös egy kávéfőző munkás személye volt, akit az egyik Mária királyné (Béres-) téri kávéház nem akart újból akceptálni. A kávéosok erre kijelentették, hogy a vezetőségük köölt eredei megállapodásukból nem engednek és csak azt a munkást veszik vissza, aki nekik tetszik. Ilyen körülmények között a béte újból feborult s a pincérek szombaton sem álltak munkába.

Minthogy azonban a megegyezést most már mindkét fél kívánta, a tárgyalások nem szakadtak meg, sőt végleges sikerre is vezettek olykép, hogy a kávéosok az emlelt kávéfőző munkás elhelyezését egy másik kávéházban biztosították. Vasárnap reggel óta sztrájk ismét a régi, bevált pincérek sürögnek-forgognak a nagyváradai kávéházakban, a közönségek és bizonyára a kávéosoknak nem kis meglepetésére. A kávéosok ugyan azt hirdették, hogy a kisegítő sztrájkosokkal is jó, de a tény mégis az, hogy soha annyi edényt el nem törtek és annyi vendég ruháját le nem öntözték, mint a sztrájk idején.

* Alföldyék tánciskolájában Parcul Traian (Széchenyitéri kiosk) beiratkozás augusztus 3-áig tart.

A magyar írók nem mennek az aradi mintavásárra

Pár héttel ezelőtt Marcus István művészeti inspektor felkérte az erdélyi magyar írókat, hogy egy estély keretében vegyenek részt az aradi mintavásárral kapcsolatban rendezendő ünnepségeken. A felhívás főyán az erdélyi magyar írók hajlandók is voltak egy estélyt tartani s már javában készültek az aradi kirándulásra. Az aradi mintavásár rendezősége azonban dezavallta Marcus jóhízemű felhívását, amennyiben a művészeti inspektor révén tudomására hozták az íróknak, hogy a mintavásár nem tudja vállalni a magyar írók estélyével járó kötelezettségeket. Így a mintavásáron a román írók, több erdélyi város filharmonikus társaságai s egy-két vidéki színtársulat fog szerepelni.

A magyar írók részére küldött renonszot az teszi pikánsná, hogy a magyar íróknak eszük ágában sem volt Aradra elmenni, inkább egy hivatalos román művészeti szerv iránt érzett elkötelezettségből, mint olthatatlan szerepérvénygól szarkalva tettek volna eleget a művészeti felhívásnak s ugyanakkor, amikor Marcus István a paritás kedvéért a magyar íróknak is teret akart szorítani a mintavásár keretei közt, Aradon a rendezőség csúszta be az ajtót meghívott magyar vendégei előtt, amelynek tolmáktuma nem más, mint Zima Tibor, a bukaresti parlament magyarpárti képviselője.

Sok pénzt takart meg, ha szükségleteit a HAJNAL és RÓZSA cégnél szerzi be. Szövet, vászon, paplan

Női pongyolák már	175 Leitóli
Női kabátok	1000 Leitóli
Női szövet ruhák	450 Leitóli

legszebb kivitelben

Model áruház

legszebb kivitelben

legszebb kivitelben

legszebb kivitelben

legszebb kivitelben

legszebb kivitelben

legszebb kivitelben

legszebb kivitelben

Vlahuta (Szent János) u. 6. sz.

Vlahuta (Szent János) u. 6. sz.

Vlahuta (Szent János) u. 6. sz.

Vlahuta (Szent János) u. 6. sz.

Vlahuta (Szent János) u. 6. sz.

Befejezés előtti áll nagyváradai színtársulat szervezkedése

A kolozsvári drámai társulat fényes érű vendégszereplésének reflexiói jó n keresztül élénken foglalkoztatták a közönséget és a sajtót. A vélemények nagy része arra igyekezett rámutatni, hogy Váradon a drámai személyzet részint hiányos, részint pedig nem megfelelően kiváló színészekkel dolgoztak. Az ellenfelek olyan természetiek, melyeken jókaval és tárgyilagossággal változtatni lehetne. A váradai társulat irányítását a jelenlegi igazgatója, Gróf László lemondta a zajos polemikák tanulságait. Még idejekorán elémenni a kiadásoknak és megnyerni jövő évi társulatára számára nemcsak az Erdélyben, hanem a határokon túli nevesebb színészeket, hogy munkájukkal megnöveljék a társulat publikumának minden körét.

Az a kép, melyet a színházi szervezkedés jelen stádiuma mutat, igen biztató megnyugtatója a legkétségbeesettebb aggodalmakat is. Gróf László tegnap érkezett vissza Budapestről, ahol szervezkedéséhez az utolsó lépéseket kellett megtennie.

— Sielttem a szervezkedéssel, semmit nem késtem le. Fáradságot nem kíméltem. Nyílvást uton vagyok, hetek óta alig kaptam le a rólam a ruha. Ahol egy biztató szót sejttek, annak utánamegyek sőt követem nyomról-nyomra. Hogy utamban jobb helyeket is érintenem kell? Nagyon természetes. A társulatok — főleg magyarországiak — közül a nyári szezon miatt ugyiszlóval egyik sem működik már janyavárosban. A szegediak Balmazújvárosban, a budaiak Miskolcon, a többiek egybeült játszanak, vidéken. Más része a színházaknak már beárta a szezon és tagjai szélszórva nyaralnak. Ezeknek bizony utánuk kell erednem, oda, ahol épp találhatók.

— A tárgyalásoknál olyan fantasztikus gázsikat kívántak tőlem, főleg a magyarországi művészek, amilyen jövedelemre a legnagyobb konjunktúra idején számíthatott még egy bankigazgató is. A korona és lei érték-elitódása miatt. A magyarországi művészek korábban számolnak és Erdélyhöz viszonyítva hatalmas összegeket kapnak 15—20 millió koronán kezdtek velem a tárgyalásokat.

— Megfontolandó anyagi nehézségek ellenére is, az eddig már leszerződött emberek névsora igen biztató. A váradai közönség régebbi kedvencei közül kész a megállapodása a Tóth-párnak, Benes önkának, Körösi Jucinak, Jósika Micikének, Madas Istvánnak, Stollinak, Várady László és Békei Mihály nagyoknak. Már szerződtek: Galambos, Hetenyi, Lengyel, Rertész Sándor és Haimy titkár. És, a kiváló fiatal komikus hat nap alatt irta alá szerződését s igen jó nevekkel találkozunk az új akvizíciók közt is.

Lengyel Vilmos és Hollos Juci szerződése korábbi ismeretes. Rajtuk kívül Darvas Ernő sikerült megnyerni a budapesti kamara-színházról, László Andort, a budapesti városi színház bonvivánját és Prager Antalt, Magyarország egyik legkiválóbb táncos komikusát. Kovács Márton kívül ugyancsak elsőrendű primadonna Geidler Lola, akit Sebestyén budai igazgató külön társulatától szerződött Gróf László. Bellagh Aranka szubrett neve is jöcsengésű, mint ahogy szerencsés elhatározás volt a Váradról tartó Petrov Alice szerződése is.

* Bizmodeljek minden színben érkeztek. Moszkovits Etelka.

Az alkalmazottak nagygyűlése amunkaszüneti törvény betartásáért

A Szentjános-utcai új Mukás Olthon vakolatlan nagyteremtől szűfőlig megöltötték vasárnap délelőtt a záróra rendezésében és a vasárnapi munkaszünetben érdekelt szakcsoportok tagjai. Főképpen kereskedelmi alkalmazottak voltak jelen nagy számban.

A gyűlésen Freiburger Vilmos tisztviselő elnököl. A munkaszüneti törvényt, valamint annak keletkezését és értelmét dr. Rozvány Jenő a szakszervezetek jogvédője ismertette. Az alkalmazottak részéről Steinhardt Hermann, a szülők munkások részéről Schwarc Simon és a Szakszervezeti Tanács részéről Ullmann Sándor szólalt fel.

Ugy az előadó, mint a többi szónokok utaltak arra, hogy ez a papirostörvény csak akkor válik eleven valósággá, ha az alkalmazottak szervezeten és egységesen lépnek fel az érdekében. Sereimesnek jelentették ki a végrehajtási rendelet módosítását és azon óhajuknak adtak kifejezést, hogy erőlyesen lépjenek fel minden olyan szándék ellen, amely a

törvény megváltoztatását, vagy kijátszását célozná.

A nagygyűlés végül egyhangulag a következő határozati javaslatot fogadta el:

Az alkalmazottak munkabírása, egészsége és kulturális fejlődésének megvédése érdekében követeli a helyi hatóságoktól, hogy a zárórendelet legszigorúbb betartásáról gondoskodjanak.

Tiltakozik a nagygyűlés minden olyan főnöki akció ellen, amely a rendelet megváltoztatását, vagy megkerülését célozná.

Tiltakozik a nagygyűlés a nagyváradai rendőrprefektúra azon törvénytelen intézkedése ellen, amely a városi területen és a környező utcákon, a város nagyobbik felén a déli zárórát feljűggesztette.

A nagygyűlés utasítja a vezetőséget, hogy a zárórendeletet nem respektáló és a törvényt esetről-esetre megszegő cégeket tarisza nyilván és azokkal szemben illetékes helyen tegyen jelentést.

A nagygyűlés egyben követeli a nyolc órai munkaidő bevezetését, amelyet a törvény — bár annak bevezetésére nemzetközi megállapodás kötelezi — teljesen figyelmen kívül hagy.

Radics leleplezésére készülnek az osztrák konzervatív politikusok

Bécs, július 27. Osztrák politikai körökben a legnagyobb felháborodással tárgyalják Radics István horvát parasztvezér politikai páfordulását és Pasics miniszterelnökkel kötött paktumát Radics közvetlenül kiszabadulása után nagy beszédet tartott párhívei és belgrádi lapok tudósítói előtt. Ezekben a nyilatkozatokban Radics többek között két kérdéssel foglalkozott. Az első a nemzeti kisebbségek problémája volt és erről többek között a következőket mondta:

„Szűgyen és gyáldar, hogy angolok, franciák, sőt olaszok jönnek hozzánk, hogy megvizsgálják a nemzeti kisebbségek helyzetét Macedóniában, a Vajdaságban és Horvátországban. Botrány, hogy nekünk tűnnünk kell a magyarok és németek magatartását, akik ezeket az idegeneket felszabadítóként várják. Ennek véget kell vetni...”

A másik probléma, amivel Radics ugyanilyen szellemben foglalkozott, a római katolikus egyház kérdése volt. A horvát parasztvezér eies támadásokban részesítette a Vatikánt és kibontotta a Róma elleni harc lobogóját.

Ez a két állásfoglalás igen könnyen ismét börtönbe juttathatja Radicsot, mivel konzervatív osztrák politikai körök szerint nemzetközi érdek Radics leleplezése és példátlan árulásának megtorlása.

Miként ismeretes, Radics tavaly emigránsként több hónapot töltött előbb Londonban, majd Bécsben és végül Moszkvában. Hogy az utóbbi helyen megállapodást létesített a kommunistákkal, az is közismert dolog. Bécsi tevékenysége azonban mindmáig nem került nyilvánosságra. Egy nagytekinélyű osztrák politikus erről a következőket mondta:

— Radics az utolsó évszázadok legelvetemlétebb és legletkiesmeretlenebb kalandora. Először lázított a szerb király és a jugoszláv állam ellen és most azit a nemzeti kisebbségek, elsősorban a németek és a magyarok ellen. Itt azonban sorban tárgyalt nemesak olyanokkal, akik már évek óta foglalkoznak a kisebbségi kérdéssel, de összekötést létesített kimondottan irredenta alakulatokkal is, mint a különböző bécsi legitimista pártok.

— Az a Radics, aki mostan tiltakozik a kisebbségek helyzetének tanulmá-

nyozása ellen, emigrációja idején úgy Londonban, mint Bécsben felvetette a nemzeti kisebbségek tervét. Radics a konferenciát Bécsbe akarta összehívni és intén akarta megalakítani az elnyomott kisebbségek ligáját. Ebben az ügyben Radics nemcsak kisebbségi politikussal tárgyalt, de belevonta az akcióba a különböző balkáni forradalmár emigráns-csoportokat is.

Radics a kisebbségek ligáját forradalmi rohamszervezetként képzelte el és ezen radikálizmus miatt hiúsult meg a konferencia terve.

A német és magyar kisebbségek vezetői ugyanis tudtára adták Radicsnak, hogy csakis legális eszközökkel küzdő szövetségben hajlandók részt venni és a kisebbségek sorsát nem hajlandók kockáztatni kalandos kísérletekkel.

A nyilatkozat kiegészítéséeként bécsi tudósítónk közölheti, hogy Radics leleplezésére vonatkozólag már napok óta megbeszélések folynak különböző pártalású osztrák konzervatív politikusok között. Együttal utalhatunk azokra a nyilatkozatokra is, amelyet Radics tett Bécsben az újságírók előtt is, melyekben a horvát parasztvezér a legerősebb szavakkal tiltotta el a prágai, bukaresti és főként a belgrádi kormányok elnyomó politikáját a kisebbségekkel szemben.

* Utezik külföldre? Vett már vizumot a Hegedüs Hirlapirodában?

MEGSZABADUL

a ruházódás minden gondjától, ha
20 heti, vagy 5 havi
részletfizetésre

vásárolja be minden textilszükségletét a

HELLAS

aruforgalmi R. T.-nál

Oradea-Mare, Str. Avram Iancu
(Kossuth-utca) 14 sz. — Telefon 96.

Óriási választék női és férfi szövetekben, vásznak, zefírek, damasztok és mindenféle mosóárúban, kelengyelieken szonyegeken stb. stb.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Kedd este fél 9 órákor: Falurossza, Vank Istváné jubileuma, Orenics Alajos és Harasztos Gusztáv vendégfelleléptével.

Szerda este fél 9 órákor: Halló Amerika, operettrevü ujdonság.

Csütörtök este fél 9 órákor: Imádom, vigjáték, ujdonság, Lengyel Vilmos és Hollós Juci felleléptével.

Péntek este fél 9 órákor: Imádom, vigjáték, ujdonság, Lengyel Menyhért és Hollós Juci felleléptével.

Szombat délután fél 4 órákor: Halló Amerika, operettrevüujdonság.

Szombat este fél 9 órákor: Kacagó est, Flótás kapitány operett stb.

Vasárnap délelőtt 10 órákor: Rigó Csaba, hegedűhangversenye.

Vasárnap délután fél 3 órákor: Nótás kapitány operett.

Vasárnap délután fél 6 órákor: Baj van Zsófi, mérsékelt helyárak.

Vasárnap este fél 9 órákor: Kacagó est, Flótás kapitány stb.

Kedd este fél 9 órákor: Toto, operettujdonság másodszer.

A hét összes előadásaira a jegyeket már vasárnap reggeltől kezdve árultja a színházi pénztár.

— Vank Istváné jubileuma Harasztos Gusztáv és Orenics Alajos vendégjátékával. Minden tekinthető ünnepi keretek között fog lezajlani öv. Vank Istváné színészi pályájának 40-ik éves jubileuma. A keddi esti előadás, amikor a Falurossza kerül színre, a két vezető szerepet vendégek játsszák és pedig Feleki Lajost Harasztos Gusztáv, a budapesti Nemzetisínház művésze, Gornosz Füstöt pedig Orenics Alajos, a közismert régi műkedvelő, akinek tehetsége már igen sokszor elragadtatta Nagyvárad közönségét. Az ünnepi előadás iránt a közönség igen nagy érdeklődéssel viseltetik, mert dokumentálni akarja elismerését és megbecsülését az iránt, aki egy emberöltőt töltött el legpuritánabb egyszerűségben a magyar színpadon. Vanké jubileumára éppen ezért idejében kell gondoskodni jegyről, mert a nappali pénztárnál a helyek igen tekintélyes részét máris elővételtek. A falurossza előadását Várady Aladár vezényli.

— Lengyel Vilmos és L. Hollós Juci vendégfelleléptei, Szerdán és csütörtökön lépnek fel Nagyváradon a jövő drámai társulatának erősségei Lengyel Vilmos és L. Hollós Juci. A vendégművészek felleléptei az a körülmény is jelentőse teszi, hogy ezek alkalommal mutatja be a társulat a francia vigjátékirodalom egyik legújabb és legszenzációsabb termékét, melynek címe Imádom és amely minden nagy város színpadán állandóan a legnagyobb hatás mellett szerepel a műsoron.

Szépségápolás legmodernebb módszer szerint D. Sternberg Zsolt köz-metikai intézetében, Mária királyné-tér 3., I. emelet.

Háló, ebédlő és utiszoba BUTOROK megérkeztek

és legelőnyösebben beszerezhetők

Wallerstein Ferenc utódai,
DANIBERG és WALDNER
butoraruházában
Sir. Nicolae Iorga (Zöldfa)-utca 21. szám.

— A Nótás kapitány paródiája. Szombat és vasárnap este kacsagó est lesz a színházban, melynek pompás műsorában az első helyet foglalja el a diadalmas Nótás kapitány kitűnő paródiája, melyet Várady Aladár írt és komponált és amelynek Flótás kapitány címet adtak. El lehet képzelni, hogy mennyi nagyszerű ötlet és komikum sorakozik fel ebben a paródiában, mert hiszen a Nótás kapitány annyira népszerű, hogy mindenki talál benne valamely groteszk vonatkozást az eredeti szövegre. A kacsagó este többi számait egyfelvonásos bohózatok, magán- és táncszámok töltik ki.

— Toto. Hétfőn este ismét egy új operettet mutat be a színház, melynek Toto a címe. Ez a nagyszerű francia operett éveken keresztül műsordarabja a világ minden nagy színpadának, annyira eredeti meséje és fülbemászó muzikája van. A Toto ismertetésére még rövidesen visszatérünk.

A jómadár

— Regény —

35

Írta: Bónyi Adorján

A sötétedő iroda mélyén talált rá Gyuszira.

— Az Isten áldjon meg — mondta a lány — mért nem jössz már a segítségemre! Nem bírom ezt az embert.

Gyuzsi valami levélírással volt elfoglalva és most csendesén úgy taszította oldalra a levelet, hogy ne lássék belőle semmi.

— Csitt — mondta a hugának. — Ne türelmetlenkedj már megint. Hagyjuk csak anyust és hagyjuk a mérnök urat, hadd lovalgáljak bele magukat a dologba. Nem sürgős. En akkor akarom fulón csipni ezt a mérnököt, amikor már biztos a dologban.

— De én nem bírom! Jesszus, ha ez az ember egyszer szerelmet talál majd valan!

— Akkor? . . . Akkor te nagyot nevetesz magadban és meghallgatod. Sárika, Sárika, nincs érzésem a humor iránt! Esküszöm, ha én lány volnék, boldog lennék, ha ilyen cirkuszban lenne részem, mint ez az ember. Annyit pedig megnyugtatósdra mondhatok, hogy míg engem látsz, sohasem leszel a felesége. Stekkel ur előbb fogja oldalához vezetni a kínai anyacsászárnőt, mint ez az ur téged. Amár Stekker ur hódításával sohasem tudni, hányadán áll az ember . . .

Nevetett és kizavarta az irodából Sárikat. Fontos dolga van. Amint hogy valóban fontos dolga is volt: búcsulevelet írt Tóth Eszternek. Nem volt valami kitűnő levélíró, de éppen azért döntött a levélírás mellett, mert ezzel meg akarta büntetni egyuttal magát, amiért olyan otrombán megbukott eddig minden arra irányuló törekvével, hogy Terebesyvel személyesen megismerkedhessen.

Tehát ez volt egyik főoka, hogy most hajtépis és körömrágás közt rakosgatta egymás mellé a szavakat, amelyek bejelentették a színésznőnek, hogy ő — sajnos! — nem alkalmas egyén arra, hogy egy olyan kiváló nő, mint Tóth Eszter, reá pazarolja szépségét, kedvességét és drága idejét. Ez volt az egyik főoka a levélírásnak, a másik meg az a halvány sejtélem, hogy talán poétikusabban is fog hatni, ha ezt a levelet ma este becsuztatja az Eszter ridiküljébe és otthon éjszaka aztán a színésznő meglepetve fogja végigolvasni. Mindenesetre egy levélben egy szuszra el lehet mondani sok olyasmit, amit szemtől-szembe nem mer vagy nem tud az ember,

tekintve, hogy a másik félnek is szája és ezen a szájon néha kedves vagy agtóan megzavaró szavak jöhetnek ki.

Nem valami becsületes dolog ugye és ezt Gyuzsi jól tudta — nem valami és becsületes dolog, hogy Tóth Eszter ugratta ebbe a szerelembe és most egyre a faképnél hagyja. De egyrészt mi egy szent cél érdekében történt és meghatározottan érezte, hogy Sárika szécséje és boldogsága kedvéért még sokkal aljasabb dolgokra is képes volna. Másrészt meg Tóth Eszter mellett bizonyavalléri pozíciót is be kell tölteni, a galéri pozíció pedig mindenekelőtt holmi csorákon és italokon és virágokon, ilyesmiken alapszik, már pedig nem min bokrban akad egy-egy Kiskovács Bédiszár, akinek a dísznője révén a gavatort anyagilag is meg lehet alapozni.

Sokkal rövidebb körmökkel és sokevesebb hajszállal kelt fel az íróasztalról, mint ahogyan oda leült, de a levél szén volt és a levél megható és szívószó és őszinte volt és főleg azokba részeiben rejtőzködött nagy hatás, ah keményszívű apával és a művészetet megnyolni nem tudó anyával, valamint a goru gyámság alatt levő fiatalság részteljes tehetetlenségével kellett volna tokozni a levél olvasójának.

(Folyt. köv.)

Vas és rézbutort

sodrony ágy-
tételt gyárt **Madas**

Tudor Vladimirescu (Magyar) u. 1.

Sodrony feszítést, javítást stb. stb. vállal

SUCHARD

CSOKOLADE

HAZTARTÁSRA ÉS NYERS ÉVES

Heti vagy havi részletre

vásárolhat készen vagy mérték után
lérli és fiu öltönyöket a

„SAS” lérti ruha áruházában
AXELRADA-nál, Sas-passage
- Esőköpenyek nagy választékban -

NAP és ESŐERNYOK

legújabb kivitelben, a legolcsóbban

BLUM VILMOS

kizárólagos ernyő áruházban a körösparton
szerezhetők be.

Javítások és áthúzások legolcsóbban készülnek

Az összes raktáron levő **cipők** bámulatos olcsó áron árusíttatnak el.
Sohasem létezett kedvezőbb bevásárlási alkalom

Selejtes cipőáruház
Színház mellett

ILDMONSAGOK

* Dr Major László főorvos helytelennek talál két utcarendezést. A közegészségügyi bizottság legutóbbi ülésén dr Major László főorvos felhívta a bizottság figyelmét két készülő új utcára, amelyet igen keskenyre terveznek. A két szabályozás alatt álló utca, a Páris-patak volt mederterülete és a Szent Péter-utca. A főorvos véleménye szerint egészségesebb lenne ezek az utcák, mert az utasteiket szűkre szabták. A szűk utcák sötét, kedvezőtlen világítása káros behatású a felépítendő lakásokra. A bizottság helyeselte a felszólalást és a főorvos most beadvánnyal fordul a tanáchoz, hogy vegye revízió alá a két utcarendezést.

* **Halálozások.** Ples János tanító neje szül. Szilágyi Mária 49 éves korában elhunyt. Temetése ma, kedden d. e. 9 órakor megy végbe Percecutai gyászházról. — Főris Károly asztalosmester neje szül. Főző Juliánna 62 éves korában elhunyt. Temetése ma délután 4 órakor megy végbe a huszár-utcai gyászházról. — Eperjessy János sporttéri felügyelő neje, szül. Gernitz Irma 66 éves korában elhunyt. Temetése ma délután fél 6 órakor megy végbe a Rulikovszky-temető kápolnájából.

* **Gázolt a konflis az Egyesülési-téren.** Tegnap délután öt órakor könnyen végeztesse válható karambol játszódtott le az Egyesülési-téren Farkas József, a László-malom főtisztviselőjének felesége kisleányával ment keresztül a téren, amikor egy rohanó biciklista feldöntötte őket. Amikor a súlyos ütéstől a földre estek, Farkas József vállán egy konfliktusos ki is keresztül ment. Szerencsére az úrnő könnyebb sebesülést szenvedett. Érdemes, hogy a tumultusban a biciklista és a konflis is eltűnt, anélkül, hogy segítségére próbáltak volna lenni az uriaszony-nak. Farkas József kér mindenkit, aki a karambolt látta, vagy tudja, milyen számú konflis és biciklista volt, jelentse a László-malomban.

* **Termésbecslés a bihari határon.** Nagykárolyból jelenti tudósítónk: Bihar-megye és Szatmármegye határán tegnap állapították meg hivatalosan az idei termés értékét. A buza termés általában kitűnő. Sokkal kiadósabb, mint a múlt évben. Átlag 14–16 métermázsra. A jég csak a kukoricában okozott nagyobb károkat. A hivatalos becslés szerint ugyiszólván, tönkretette. A szőlőben a kár 50 százalékos. A búzában ott, ahol nem volt learatva, 40 százalékos a kár, míg a kalángyáiban 5 százalékosra becsülhető csúszán.

* **Rekordtermés Magyarországon.** Budapestről jelenti: A magyar földművelésügyi minisztérium legutóbb kiadott termésjelentése a gabonafélék termésbecslési eredményének hatalmas növekedéséről számol be. A buza három millió, a rozs harmadfélmillió, az árpa háromszázötvenezer, a zab nyolcszáz ezer métermázsával nagyobb termést ígér a tavalyinál. A kapásnövények, ipari és kereskedelmi növények és gyümölcsök terméseredménye is igen kedvező.

* **Orvosi hír.** Dr Konrád Béla hazaérkezett és rendelését újra megkezdte.

A Legszebb paplanok **HAJNAL** és **RÓZSA** cégnél készülnek, nagyraktár, átalakításokat elögeztünk

* **Felhívás a Géptulajdonosok Szövetségének tagjaihoz.** Felhívjuk tagjaink figyelmét az Alispán urnak kiadott körrendeletére, mely szerint az üzemben lévő gépek ellenőrzéseit ezután csak az 1923. évben megjelent Decret Regal 4205 — 923. sz. igazolvánnyal felruházott Igazgatóságok küldöttjei fogják a jogos díjak ellenében megejteni. A Géptulajdonosok Szövetségének Igazgatósága.

LEGULJABB

Bonyolódik a kolozsvári gyilkosság rejtélye

Kolozsvár, július 27. A délutáni órákban volt Nussbaum hullája felett az orvosi szemle. Az érdeklődés oly nagy volt, hogy harminc orvos jelent meg. A boncolási eredménye szerint, kizárt eset, hogy Nussbaum öngyilkos lett volna, hanem bűnselekmény történt. Megcáfolták, mintha az újságpapíron talált írás

Nussbaum kezeirása volna. Most az irányban folyik a nyomozás, hogy kié volt a gyilkos revolver. Maga Gritta Ovidiusz rendőrprefektus megállapította, hogy bűnselekmény történt. Dr Boeru, aki a klinika sebészeti osztályának aszisztense, letartóztatásban van.

Palotaforradalom Goga ellen

Bukarest, július 27. A Cuvantul cikkét közöl arról, hogy a néppártban Goga ellen palotaforradalom ütött ki. A mozgalom élén Dori Popovici, Atanasiu, Nita és Rascanu állanak. Megjelentek Averescu előtt — mielőtt a tábornok elutazott volna Bukarestből — és esetelték azt a gyászos eredményt, amit a liberálisokkal való egyetértés a pártok szempontjából hozott. Kifejtették, hogy Bratianuék ígéretei, amivel Goga a pártot narkotizálja, milyen éretelenek és illuzoriusak. Kivánták, hogy

a párt erővel ellenzéki politikát folytasson. Ennek a fellépésnek következményeként alakított a párt egy választási direktoriumot a következő tagokkal: Dori Popovici, Iancovescu, I. C. Atanasiu, Sergia Nitza, Rascanu tábornok, Groza Péter és Al. Oteteliscanu. Ez a névsor a Cuvantul szerint Goga kudarcát jelenti. Goga Bucsant, Burileanu és Ivanidort támogatta, de ezeket mellőzték a direktorium összeállításánál. Goga egyébként Franciaországba Vichybe utazott.

Pétain tábornok offenzívát indít Marokkóban

Páris, július 27. A francia sajtó nagy izgalommal üdvözlöi Pétain tábornokot. Az új fővezér azonnal szabadságra küldte Liantey generálist, aki a marokkói helyzetet elmérgesítette. Pétain tábornok nagy offenzívát indít teljes hadi felkészültséggel

Abd el Krim ellen és remélik, hogy Fezt rövidesen felszabadítják teljesen a rifkabil nyomás ellen, amely a várost veszélyezteti. A helyzet Marokkóban már is lényegesen enyhült.

A kalotaszegiek nem ismerik el a csucsai paktumot

Kolozsvár, jul. 27. A Magyar Párt kalotaszegi tagozatának intéző bizottsága Bánffyhunyon izgalmas ülést tartott. Koos Károly nagy beszédben fejtette ki, hogy azért lépett ki a Magyar Pártból, mert a párt a párthoz közelálló Brassói Lapok támadásait nem utasította vissza. A csucsai paktumért az ödiomot a pártvezetőségre hárítja. Az intéző bizottság határozati javaslatot fogadott el, amelyben kijelenti, hogy a kalotaszegi tagozat nem párt-részletnek, hanem a magyarság egyrészének tartja magát és mint ilyen, az egész magyarság tagozata. Ragaszkodik a párt-

ból kilépett Koos Károly elnök személyéhez és felháborodással utasítja vissza a Brassói Lapok szidalmait, amiket a párt a tagozat felkérése dacára sem helytelenített.

Kijelentik továbbá, hogy a csucsai paktum a tagozat közreműködése nélkül jött létre, azt nem ismerik, magukra nézve kötelezőnek nem ismerik és kívánják, hogy a párt jövőben csakis az összes tagozatok meghallgatásával köthessen politikai megállapodásokat.

Az intéző bizottság ülésén arra, hogy maga a tagozat is kilépjen a Magyar Pártból, nem került sor.

* **Két kedélyes határátlépő.** Vidám vasárnapi hangulatban nagyon is felöntött a garatra két szalontai gazda, Balogh Imre és Gergely Ferenc. Borvirágos hangulatban nekiindultak a magyar határnak és minden nemzetközi konvenciótól eltekintve, átakartak menni a határon. A gránicsárok beszállították az ügyészégi fogházba a két kedélyes határátlépőt, akik, kialudva mámorukat, semmire sem emlékeztek.

Fehérnemű és ágynemű vásznak bausztok dus vászárakban **HAJNAL** és **RÓZSA** cégnél Josif Vulcan 1.

* **Hajólos csónakkirándulás a Balatonon.** Fonyódról jelenti: Vasárnap délután egy háromtagú társaság a Balatonon csónakázott. A csónak felfordult és mindhárman a vízbe fultak.

* **Molnár Ferenc válópöre.** Budapestről jelenti: A Nap úgy értesült, hogy Molnár Ferenc és Fedák Sári válópörének tárgyalását október tizenegyedikére tűzte ki a törvényszék.

* **Meghalt a majompör ügyésze.** Newyorkból jelenti, hogy Bryan volt államtitkár szívizélhűdésben meghalt. Bryan, mint ismeretes, a majompörben mint vádló szerepelt.

Gyermekek sportkocsik 425 leitől Gyökénél, Piața Unirii 16 szám

* **Bomba 6 lei az Eldorádóban.**

* **Figyelem!** A „Viharmadár” című film holnapi bemutatóján semmiféle szabadjegy és kedvezményes jegy nem érvényes. A film hosszúságára való tekintettel az előadások pontosan kezdődnek; az első felvonás alatt érkezők nem lesznek a nézőterembe bebocsátva. Az előadások hétköznap 5, 7 és 9 órakor, szombaton és vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor kezdődnek. A tolongás elkerülése végett ajánlatos a jegyeket a Dorian-filmszínház pénztáránál elővételben megváltani. Telefon 564.

SCHÖBERL ÁGYAK készen és megrendelésre kaphatók **3500 leitől**
ART KARPITOSNAL,
Str. Oosbno. (Szalárdi-utca) 9. Rosenzweig palota.
Minden e szakmába vágó munkák legszolidabb árban és felelősség mellett készülnek.

Olcsó árak!!
Gummi kabát prima gummizással . . L. 900
Gummi kabát elsőrangú duble anyagból L. 1080
Haas Lipót
Linóleum gyári raktárában
Oradea-Mare, Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi)-ut 5.
Lerakalok: Cluj, Strada Universității No. 1.
Timișoara, Bu'ev. Regele Ferd. 7.

* Amerikai megbizottak a szászvárosi kollégium elrekrutálásáról. Tudvalevő, hogy a szászvárosi református kollégiumot a kormány Bratianu miniszterelnök kezdeményezésére állami liceum céljaira elrekrutálta. Macfarland és Ch Herron, az amerikai református egyházak megbizottai, akik történetesen épp a jelen napokban jöttek Erdélybe a romániai reformátusok sérelmeinek bevizsgálására, tegnap Kolozsvárról leutaztak Szászvárosba, ahol megállapították a következőket: Huszonöt évvel ezelőtti a mostani református kollégium helyén paplak állott, amit később az egyház kiadott a kollégium céljára átadott. Ez a tény kizárta teszi az amerikaiak véleménye szerint azt, hogy az állam jogszertlen elrekrutálhassa a reformátusok kollégiumát.

* A „Biharmegyei és Nagyvárad Róm. Kath. Négyelet” 1925. évi július hó 28-án, délután 5 órakor az Erzsébet-leányárvaházban közgyűlést tart, melyre egyfelől tagjait tisztelettel meghívja az Elnökség.

* Kertész Manol sikere Temesváron. Mult héten két esztétát vendégszerepelt Kertész Mancsi a temesvári színházban rendkívüli sikerrel. Kertész Mancsi fellépéséről a „Temesvári Hírlap” az alábbiakat írja: „Kertész Mancsi a „Mézeskalács” operett Erasi szerepében lépett fel. Fellépésével ügyességet, frissességet hozott a színpadra. A kis félvező falusi pásztrát, aki szerelmes katonáját még a királynénak sem akarja átengedni, sok temperamentummal játszott a színi igazi fájdalom érzését tudta visszaadni, amikor a katonát elragadták tőle, majd mikor holtan látta vízszint. Játéka, kedves, közvetlen volt. Beszéd: tiszta és jól hangszólt. Tánca fürgé és éneke is dicséretet érdemel. A közönség szívesen fogadta, sokat tapsolt neki és egyes számainak megismételtette. A „Nótás kapitány” operettben sikere még nagyobb volt, mint előző est. Igazi pajkos, jókedű, szerelmes volt, akinek játéka, éneke és főleg tánca igen tetszett. Sok tiszban volt része és számos táncát ismételték meg.

* A református iskolák tandíját és a református személyzet fizetését nem emelik a jövő esztendőben. Kolozsvárról jelentik: Az erdélyi református egyházkerület igazgatótanácsa Nagy Károly püspök és gróf Bethlen Ödön világi elnök vezetésével tegnap tartotta meg ülését. Az egyházkerület elhatározta, hogy az iskolák tandíját a jövő évben nem emeli és tanügyi személyzet fizetését a mult évben megszabott dotációk alapján hagyja meg a jövő tanévre is. Bánffy Ödön báró egyalapítványt tett, amely alapítvány az összes református kollégiumokban egy-egy növendéknek fedezi a vizsga költségeit.

KEPES ELEK
orvosi kötszerész, Sas-passage 20 szám
Saját készítményű **sérvkötők, haskötők,**
speciális kötszerek, női és férfi övszerek

minőségben vezet

HYGIEA Leiner Lajos
STR. NIC. IORGA
(ZÖLDFÁ-U.) 13.

Orvosi műszerek, sérvkötők, haskötők, gumiharisnyák, betegápolási cikkek és illatszerek nagy választékban

* A villamosban felejtett táská. Néhány nappal eze őt megittuk, hogy N. Pop C. F. R. inspector principal a villamosban felejtett egy 97.000 lej tartalmazó készletet és a villamoskalauznak, aki a táskát megtalálta husz lej berravalót adott. Most megállapítottuk, hogy az inspector rováására valaki rossz és izetlen tréfát csinált a szerkesztőség megfigyelésével. A táskában ugyanis, amit N. Pop a villamosban hagyott, nem volt egy drva bani sem, hanem mások számára értetelen papirholmik és így a kalauz nem tett a táská visszaadásával semmiféle különös szolgálatot vagy szíveséget. A Nagyvárad szerkesztője megállapította, hogy a fellevezetésre alkalmas közleményt ki küldte a lapnak és az illetővel szemben megteszi a lépéseket.

* Elvégezte a bika. Érhathatból jelentik: Borzasztó kínok között végezte ki Fülöp György itteni gazdálkodót feldühödött bika. A bika megbokrosodott úgy, hogy a béres nem bírta vele. Erre Fülöp György félreküldte a bérest, elvette tőle az ostort és a bika megfékezésé végett szarvai közé vágott. Az állat gardájának sem engedelmességet, hanem nekironant szarvára nyársalta és így körbe szaladt vele, majd a palánkok közé vágta. Mire segítségére mehettek, Fülöp már halott volt.

A legszebb Damaszt asztalneműekben és választék HAJNAL és ROZSA vászon és női divatruházában.

* Mindenki figyelmébe! Végérvényesen megnyit a Mateescu (volt Zichy-barlang) nyaraló Réven. Butorozott szoba, ételek és italok hosszabb időre is állandóan kaphatók. 2, 3 vagy többtagú családoknak 10, 15 és 20 százalékos kedvezmény. Szíves pártfogást kér a bérlet.

* A Magyar Párt akciójára az érettségiző diákoknak Kezdődő Gyula száz lelt adományozott.

Selyemfényű tuszer, grenadin függöny és ágyszerítő 150-200 cm. HAJNAL és ROZSA cégne.

* Weisz és Miklós fényképészeti műteremnek a Jelinek virágüzletnél lévő kiskakában: dr Fényes Samuné, Munk Klára és Rosenberg Lola portréi láthatók.

* Antalffy Margit augusztus hó 1-től az iskolai szünetek alatt táncanfolyamot nyit. Gyermekek és felnőttek részére. Beszítkezni egész nap lehet a tánciskolában. (Fekete Sas passage.)

Tanuló zongora 15000 leiert kapható Bul. Regele Ferdinand 14. szám Sternbergnél.

Nagymennyiségű finom színes férfi ingek majdnem félárban kerülnek eladásra Weisz és Kardos Központi Áruházában. Bulv. Reg. Ferdinand sarok Moskovits-palota

ujdonság
FÖLDI MIHÁLY: Az Elét Tolva... Lei 120—

Darvas harisnyát legjobbak!

* Legjobb telefonkészüléki villanykörte és manometer raktárról. Telefon és villanyserelést, minden fémipari és esztergamunkát, javításokat igen szolid áron vállal Rajz elektro-mechanikus, Szalárdi-utca 9, Telefon 512.

* Halálos végű játék fürdés közben. Kisszántó községből jelentik a királyi ügyészségnek, hogy Kiss Imréné 31 éves ottani asszonyt bájtyja bedobta egy tóba és az asszony belefutott. A jelentés szerint Kiss Imréné bájtyjával és Debreczeni József gazdaleánnyal fürdött ment és hancurozás közben a vízbe dobta az asszonyt nem tudó asszonyt. A vizsgálóbíró tegnap délután szállt ki a helyszínre.

Concert zongora rövid 28000 leiert kapható Bul. Regele Ferdinand 14. sz. Sternbergnél.

TÖZSDE

Bukarest, július 27. Devizák: Páris 948, London 975, Newyork 199 és fél, Miláno 740, Zürich 39, Wien 28, Prága 595.
Valuták: Font 950, francia frank 985, svájci frank 38 és fél, lira 770, dinár 350, dollár 200, osztrák 28, magyar 26, széköl 590.

Zürich, július 27. Zárlat: Berlin 122 ötnyelcad, Amsterdam 206, 85, Newyork 515 egynyelcad, London 2501.50, Páris 2430, Miláno 1894, Prága 1525, Budapest 72.43.75, Belgrad 905, Varsó 98 ötnyelcad, Bécs 82.50, Bukarest 265.

Budapest, július 27. A budapesti értékpapírtőzsde záratai: Argöl Magyar 3525, Kereskedelmi 930, Pest. Hazai 2240, Boesmi 1450, Urikányi 1080, Ganz Vil. 1200, Guttmann 530, Tröszt 196, Magyar Hitel 362, Leszámitoló 6875, Borsodmiskolci 190, Borsodi szén 48, Fegyver 690, Izzó 1125, Ofa 530, Lichtig 1750, Osztrák Hitel 135, Olasz bank 16, Első budapesti 157, Köszén 3040, Ganz Danubius 2465, Cukor 2100, Nasici 1880.

NYELTÉR

Heti értesítés!

Gyógyszerészeknek érkezett!

Kenőcs téglai fedővel
Gyógyszerűvegek
Étheres üvegek
Kőolaj-vizes üvegek
Üveg csiszolt töcsérek
Boros üveg csiszolt dugóval
Forma és partitomos üvegek
Hajszeszkes üvegek

Asztalosoknak — Építészeknek!

Tabla- ablaküveg nagyon olcsó.

Vendéglősöknek — Kávéházaknak:

Borhűtők, alpacca- porcellán felszerelések

Nagyan azonnal szállítottuk!

Befűtés és uborkás üveget leszállított árakban

Frañl KOMLÓSTestvérek

Gyári raktár — Nagykereskedés
Oradea-Mare — Nagyvárad
Strada Nicolae Jorga (Zöldfa-utca) 13.
Telefon: 3-72.

186—1925.

Pályázati hirdetmény

Az oradea marei orth. izr. hitközség elemi fiúiskolájában megüresedett férfi tanítói állásra a hitközség iskolaszéke pályázatot hirdet. Ez állás elnyeréséért folyamodhatnak alapos vallásstudomány ismerettel és kellő gyakorlatiattal rendelkező okl. tanítók, kik a román nyelvet teljesen bírják. A vallás erkölcsös életmódot, román és héber képesítést, családi állapotot igazoló okmányokkal felszerelt kérvények f. évi augusztus hó 10-ig az iskola igazgatóságának címére küldendők be.

Oradea-Mare, 1925. július 24 én.

Biró Márk,
igazgató.

Mittelmann Jakab,
iskolaszéki elnök.

KURTÁK Ált. Keresk. ügynökség,
Str. Tache Ionescu (Körös-utca) 8. sz. alatt

Eladó házakat, földeket, szőlőket, kiadó lakásokat, butorozott szobákat a leggyorsabban közvetít. Megszerez uttleveket, vizumoztat és elintézik minden a Keresk. ügynökség fogalma alá eső ügyeket.

MOZI

— **Kollno.** Fogalom a moziirodalom terén. Annak az orosz kolóniának, amely az utolsó esztendőben Párisba került, legkimagaslóbb alakja Mesjoukine mellett. Epizód szerepeit látuk eddig, a Rejtelmek házában a kertész szerepét játszotta, Keanban a sugó szerepéből csillogt a kabinetalakítást itt, a „Párisi rongyszédő” című filmben, a főszerepet játszva utólrhetetlen kedvességgel és tökéletességgel. A darab ma, kedden megy ujjára. Holnap sardán egyik legszebb Lya Mara-film, a „S, bill forje” című kitűnő társadalmi dráma megy.

— **Malek,** a mindig komoly filmkomikus, a közönség kedvence játsszik ma, kedden a Dorian-filmszínházban. A színre kerülő szenzációs kettős műsor keretében látható az „Ifjabb Sherlock Holmes” című 6 felvonásos vígjáték, melynek főszerepét Malek (Buster Keaton) alakítja. Ezenkívül látható még a „Megtért bűnös” című 6 felvonásos dráma, a főszerepben Jack Holt. Az előadások 6 és 9 órakor kezdődnek. Jön a „Viharmadár” holnap.

— **Niculescu Buzen** az Apolló-mozgóban. Folyó hó 29-től kezdve este 9 órai kezdettel Románia legjobb komikus lép fel. Buzen neve fogalom, ahárcsak Rott és Steinhardt nevei. Előadja legikerültebb kupléit, megénekli a populáris aktuaításokat s ami a legvonzóbb társzi előadásait, helyi dolgokat is belesz ő kupléiba úgy, hogy feltűnően a legszelebb érdeklődésre tarthat számot. Két óras előadását egy kitűnő, teljesen új Mac Sennel-burleszk szabítja meg, amely változatosabbá, élvezetesebbé teszi ezeket a mesés szórakozást nyújtó előadásokat. Előveteli pénztár d. e. 10-től az Apolló előcsarnokában.

SPORT

NAC—Haggihor 3:2 (1:2)

A hatalmas felhőszakadástól felázott pályán mérkőzött a két kitűnő futbalcsapat a Károly trónörökös-pályán. A pályát hatalmas töcsák borították úgy, hogy a középvonalon túl jutni egy volt a lehetetlenséggel.

A Haggihor első csapatával, míg a NAC öt ifjusági játékoskal indult a küzdelembe. A felázott pályán minden kombináció megakadt. A huszadik percben éri a NAC a vezető gólt, amelyet azonban gyönyörűen helyezett alsó sorokkal kiegyenlített a Haggihor. Sőt nem sokára még egy gól esik a NAC halójába. A második félidőben a NAC kerül állandó fölénybe. Grünstein lapos beadásából egyenlített a NAC, majd Pollák durvaságaiért megítélt tizenegyesből megszerezik a győzelmet jelentő gólt. A Haggihor a tizenegyes után levonult a pályáról. A mérkőzést Pártos bíró vezette.

Botrányba fulladt aradi mérkőzés

Kinos incidens a Törekvés-AMTE találkozójan

A kitűnő nagyváradai Törekvés vasárnap Aradon mérkőzött az ottani munkáscsapattal, az AMTE-val. A vezető gólt az aradiak szerzik meg, míg a Törekvés az aradiak öngóljával egyenlített. A második félidőben Auer balszélső megtámadta a pályán Barthát, a Törekvés kitűnő háttvédjét, mire egy birkozó a pályára rohant és bottal fejbe-vágta Barthát. A publikum is felzöngölt a pályára és csak a rendőrség tudta megvédeni a Törekvés tagjainak testi épségét. Az ügynek sporthatóságok előtt még következményei lesznek.

ELADÓK: Elfoglalható 4 szobás főú i kénye-lemmel épített magánház 700.000.—; elfoglalható 5 szobás magánház nagy kerttel, a fronton beépíthető telekkel, kedvező fizetési feltételek mellett 800.000.—; központi fűtésű kis magánház, elfoglalható 3 szobával, fürdőszobával 425.000.—; 3 elfoglalható szobával 2 lakásos ház jó helyen 620.000.; üzletház elfoglalható 3 szobás lakás, átadó fűszerüzlet és koromsával 1 millió leért. — Lakások, üzletek, telkek, szőlők, 1 től 30 holdig a legnagyobb választékban.

Mikussay József és Komjáthy Ferenc
Ingatlanforgalmi ügynőksége
Strada Casarmei (Kaszárnya-u.) 2. sz. — Találhatók a Royalban.

VÁM

és kereskedelmi **malom**
Nagyvárad mellett bérbe
adó. Cim: Str Principele
Mihai (Gerliczy-utca) 3 sz.

En vagyok a kuruzsló,
Mindent tudok, ami jó.
Megmutatom azonnal,
Mire jó a Krém Erdal!

Erdal

Óvakodjunk a silány utánzatoktól
Figyeljünk minden dobozon a védjegyre:
Béka koronával a fejen!

"OXIDOL" Prof. Dr. BABEŞ PREZERVATIV

Antiszeptikus női betegségek ellen. Nélkülözhetetlen intim női toalettknél. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában. Főlerakat: SOC. „OMNIA” BUCUREŞTI

Gyári perzsa Argaman, Spárta stb. új szőnyegek, perzsamintájuk sikerült vétel folytán jutányos árban **részletre is kaphatók**
STERNBERG, régiségkereskedő, Bul. Reg. Ferd. 14.

SONNENFELD A. R.-T.

új telefonszámai:

iroda:
438

iroda:
744

Dobozgyár: **238** Üzlet: **62** Nagyvárad kiadóh.: **38** Lakás: **626**

König & Bayer kiségyár
telefon száma:
744

Sunfield dombornyomda
telefon száma:
416

Pelikan Mill boritékgár
telefon száma:
62

Goldstein írógép telefon száma: **297**

Árverési hirdetmény

Közhirre tesszük, hogy egyik átvételben és fizetésben késedelmes adóunk költségére és veszélyére a k. t. 306. §-a alapján mintegy 1100 drb. szörmeárut az 1925 július 31-én d. e. 11 órakor dr. Popa György kir. közjegyző közbenjöttével hivatali helyiségünkben (Str. Nicu Filipescu 1—3. volt Szarvas-sor) megtartandó nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek készpénzért el fognak adatni. Kikáltsási ár az összes árúkért.

Lei 500.000 bánatpénz 5%, vételi illeték a vevőt terheli és a megvett ingókat azonnal elszállítani tartozik. Eladó semmi irányban szavatosságot nem vállal.

Az árverezendő árú a cég hivatalos helyiségében az árverést megelőzőleg naponként d. e. 9-től 12-ig, d. u. 3-tól 6-ig megtekinthetők.

Oradea-Mare, la 24 Julie 1925.

Antrepozitul Granaria S. A.

187—1925.

Pályázati hirdetmény

Az oradea-marei orth. izr. hitközség polgári fiú- és leányiskolájában a következő tanszékekre hirdet pályázatot a hitközség iskolaszéke:

1) Román nyelvi, 2) román-francia nyelvi, 3) földrajz történelmi, 4) mennyiség és természettudományi, 5) szabadkézi rajz és kézimunka tanszékekre. Ez állások elnyeréséért folyamodhatnak kellő gyakorlattal bíró okleveles közép- vagy polgári-iskolai tanárok, kik az előírt képesítéssel rendelkeznek s akik a román nyelvet teljesen bírják. A javadalmazás az állami tanárokéval egyenlő.

Hiteles okmányokkal kellően felszerelt pályázati kérvények folyó évi augusztus hó 15-ig az iskola igazgatóságának címére küldendő be.

Oradea-Mare, 1925. július 24.

Bíró Márk,
isk. igazgató.

Mittelmann Jakab,
iskolaszéki elnök.

A legkisebb hirdetés ár 30 le!

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Levelezés

Aróapólasra használja az **Agil-oremet**, melytől arc-bőre szép, tiszta és hide lesz. — Kapható drogériákban és illatszerárakban. Főlerakat: Diana Gyógyszerár Oradea Mare.

Fruglvor jelégére levél van a kiadóba. 2381

Házasság

Özvegy urinő, tekintélyes vagyonnal rendelkezik, férjhez menne idősebb úriemberhez. Levelet "Megbecsülendő" jelégére a kiadóba kér. 2393

Özvegy urinő háromszáz-ezer lelei férjhezmenne idősebb úriemberhez, kétszobás lakása van. Levelet teljes címmel "Nem szeretek egyedül lenni" jelégére a kiadóba kér. 2399

OKTATÁS

Középiskolai tanulók előkészítését vállaljuk. Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 29. sz. 2354

Liceumi felvételi vizsgákra előkészítők. Fűr Miklós igazgató. Regele Ferdinand 10. Földszint. 2402

LAKÁS

Szép utcái burrozott szobák kiadó. Cím a kiadóban. 2363

Központ közelében egy-szobás burrozott szobát keresek. Címét kér. 2367

Keresek lépéssel egy-szobás, konyhás lakást a város bármely részében. Cím Sonnenfeld portás.

Üzlethelyiségek, raktárak kiadók Str. Cogălniceanu (Várad Zsigmond-utca) 11. Értekezhetni emeleten. 2339

Leépésért keresek 2 szobás garcon lakást a központban. Címét a Hegedűs Hirlapirodába. 2369

Intelligens fiatal ember butorozott szobához társul keresetük, esetleg teljes ellátással. Cím strada A. D. Xenopol, (Lakatos-utca) 17., ajtó 4. 2384

Központban háromszobás parkettes modern csekenkivül egy és kétszobás szép lakások, butorozott szobák sürgősen átadók. Iroda. Str. 5p. Pavel (Pável-utca) 5 szám. 2403

Vásárlás

Autókat, szőnyegeket teljes lak- és iroda berendezéseket, Wertheim kasszát, zongorát, csillárokat, porcelánokat, régiségeket stb. Meghívásra házhoz megyünk.

Frenkel és fia Butor, szőnyeg és régiség kereskedők Str. Generala Măgălin (Mexey Mihály-utca) 10.

Alkalmazás

Takarítást vállalok délelőtti órákra, esetleg irodában is, csakis Olasziban. Címét kérek "Takarítónő" jelégére a kiadóba. 2334

Műnemes, ki jól főz, felvétetik azonnaira vagy el-sejére. Pásztor, str. Millerand (Arany J.-u.) 2., I. 2346

Portástanulónak 3-4 középiskolai osztályt járt 14-16 éves ifjakat 1200.- fizetéssel és ruházattal fogad: Parkszálló. 2335

Keresünk perfect jó női munkasort, ki könyvelésben és számlálásban kellő gyakorlattal bír. Ajánlatok "B. B." jelégére a Hegedűs Hirlapirodába. 2390H

Jó bizonyítvánnyal rendelkező mindenkes főzőnő azonnal felvétetik. Dr Klein Str. Densușianu (Jókai-utca) 17. szám. 2405

Szobaleányokat urihelyről, éves bizonyítvánnyal 2000 fizetéssel fogad: Parkszálló. 2385

Szakképzett főgépész keres négy szesz ipavállalat. Ajánlatok fizetési igény és feltételek megjelölésével "Oradea-Mare" jelégére a Hegedűs Hirlapirodába. 2391H

Egy intelligens fiúgyerek tanulókat felvétetik. Weisz & Miklós fényképész műterem. Bul. Regele Ferdinand No 12. 2393

Ajánlkozom mosni, vasalni úri házakhoz pipere és férfi ing vasalást vállalom. Cím a kiadóban. 2401

2 waggonos vámmöröl malomban működő fémolnár állását változtatná hasonló zsánerű malommal. Cím a Hegedűs Hirlapirodába. 2400H

Nagyobb pintérmunkák végzésére keres pintérmestert Moskovits iparte-lepek. 2392

Adás-Vétel

Eladó egyemeletes nagyon szép modern ház két ötszobás, parkettás lakással, hozzátartozik még egy földszintes modern ház háromszobás, fürdőszobás és egy kétszobás, fürdőszobás lakással, egy katasztrális hold szőlővel benne a városban, ára összesen egy millió Le. Értekezhetni: Kortsmáros Lászlónál str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 22. 2395.

Eladó fél ház, beköltözhető 3 szobás, fürdőszobás 300 ezer, kerttel. Weisz Gizi, str. Matei Basarab (Zyomda-utca) 4. 2322

Üzlethelyiség augusztus 1-én kiadó. Értekezhetni Grósz Béla, str. Avram Iancu (Kossuth-utca) 2. sz. 2349H

Férfiszabók! A legújabb francia és angol trendi-vatlapok a téli szezonra megrendelhetők: Sándor hirlapirodában, Aradon. 2373

Nagyon olcsón vásárolhat szőmekabátokat Leich-nernél, Str. Ep. Ciorogariu (Uri-utca) 4. 2334

Fűszer, terményüzlet leg-forgalmasabb utcában vezetése hiányában azonnal átadók. Cím kiadóhivatalban. 2335

Eladó 3 szobás elfoglalható magánház str. A. D. Xenopol (Lakatos-utca) 12. 2389H

Teljesen átjavított sárga kocsi olcsón eladó. Cím a kiadóban. 2383

Épület- és butorasztalos munkákat legutányosabb árban készíti **Béles** asztalos Str. Grivice (Sancu-utca) 22. Tölgyfa gyermek reform-székek, fajáték-árak állandóan raktáron.

Eladó: Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-utca) mellett **Eladó:** öt szobás magánház, szép udvar és kerttel; Str. Ep. Radu (Szeroveszky) u. mellett átadó négyszobás modern lakással; Str. O'onia (Csengery-utca) magánház 200.000; Str. Calea Decebal (Vitéz-utca) magánház, fűszerüzlettel; Str. B. P. Hădeu (Hármas-utca) két lakás, fürdőszobával 310.000, mindenütt átadó lakásokkal. Két katasztr. hold szőlő közel a városhoz, villa, istálló, kocsiszín, pincével.

Csapó, Str. Akadémiei 6. sz.

Kevesebb pénzbe kerül

a kávéja, ha babkávét és pótlék helyett az újfajta „ENRILO”-ból készíti.

„ENRILO”

sikeresen pótolja a babkávét. Erősebb, ízletesebb és ezenfelül még rendkívül olcsó is. Eme különlegesség minőségéért, gyártójának, a **Franck Henrik Fiai** cégnek világhíre szavatul

Különfélék

Útlevelet, bérlet- és bármely igazolványhoz szükséges fényképek legolcsóbban ZENKER fényképszínnél, Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca) 25. Felvétellek este fél 8-ig.

Női ruhák, kabátok, kosztümök 300-700 leig. Olcsó gépzásruzás. Pastur (Kórház-utca) 47. I. em. Kézimunkák, gobelinek, filék, horgolások, hímzések, kelin, szmurna olcsón. Str. Podgoria și Sinaia (Nilegész-telep 100-62. — Schwarzcz-ház. (Redutóhivatal). 1401

Grosinger Etelka divatszalonjában elegáns tásvászi és nyári ruhák készítenek. Str. Saguna (Kapusz-utca) 5., földszint 4. sz. 1425

24% kamatra keresünk magánvetést teljes lefedéssel. Adásvételi Rtg. Parcul Traian (Széchenyi-ter) 24. Értékesítés délután. 406

Fénzkölcsön kedvező feltételekkel bármilyen biztosítékra akármilyen kevés összegűt ászdve azonnal kapható. Követítő hódában. Str. Ep. Pavel (Pável-utca) 5. 2404

Üllevelet vizumozást megbízásokat naponta futatindítással a legolcsóbban, legmegbízhatóbban elintézi **Mercur iroda** Str. Gen. Mosoiu No. 7. Telefon 2-21.

Házát, földet, szőlőt, lakást. Fénzkölcsönöket gyorsan közvetít.

MEGNYILT

Simleut-Silvaniei (Szilágy-somlyón) Str. Regele Ferdinandon (zsidó templommal szemben) egy

orth. kóser étterem Kitűnő konyha!

Román-Magyar Magyar-Román

Ghetie szótár eladó a Hegedűs Hirlapirodában.

Remélem tudja már, hogy a Pannoniában vizumoztat DEUTSCHEN-fatát. Ülleveletet elintézi.

Butorok gyári áron kaphatók a legfinomabbtól, a legolcsóbbtól **Steiner butoragyárosnál** Avr. J. (Kossuth) utca volt Faragó börtözet

Tescheni vajjal csak a gróf Pongrácz-féle uradalmi tea-vaj egyenlő minőségű. Kapható a **WURST**-cégnél, Bul. Regele Ferdinand. — Telefon: 40.

Aradi Árumintavásár és Butorkiállítás

ARAD 1925. aug. 1-10. 75% utazási kedvezmény jul. 20-tól aug. 15-ig a román vasutakon, 50% a magyar vasutakon.

Gazdasági kiállítás. Több mint négyszáz ipari kiállító az ország minden részéről és külföldről.

Koncertek, theatrális szórakozások és Rádió. Sportesemények és ünnepségek **Országos kongresszusok és nagygyűlések stb.** Kedvezményes utazás csak az árumintavásár igazolványaival vehető igénybe.

A mintavásárra jogosító igazolványok, Szatmáron és Nagyváradon a Menetjegyi irodában kaphatók.

Comitetul școlar Sântimreu

Nr. 117/1925.

Se publică concurs de licitație publică din nou, pentru transformarea unui edificiu pentru școala de stat și locuința învâțătorului în comuna Sântimreu, pe ziua de 4 August a. c., orele 11 a. m., la primăria comunei Sântimreu.

Licitația se va ține în conformitate cu art. 72-84 din legea contabilității publice. Ofertele închise și sigilate se vor înainta notarului din Sântimreu.

Comuna își rezervă dreptul de liberă alegere între concurenți, fără a lua în considerare ofertele.

Suma de garanție este 10% din suma cuprinsă în ofertă.

Devizul special, planul, precum și condițiunile de licitare, se pot vedea în biroul notarial din Sântimreu.

Sântimreu, la 24 Iulie 1925.

Comitetul școlar.

Sonnenfeld Adolf nyomda Réz-ny. Tár.